

Tietoa, tahtoa, toimintaa

Ilmastonmuutoksen
viestintäohjelma
2002–2007

Ilmastonmuutos on noussut päättäjien, toimialojen ja yritysten agendoille, ja mediassa siitä puhutaan enemmän kuin koskaan. Tavallisen ihmisen teoillakin nähdään jo olevan merkitystä. Entistä useampi haluaa myös toimia.

Lähelle ihmistä,

Suomalaisten tietämys ilmastoasioista on lisääntynyt tuntuvasti sen jälkeen, kun Ilmastomuutoksen viestintäohjelma viisi vuotta sitten käynnistettiin. Ihmiset kykenevät nyt aikaisempaa paremmin omaksuma eri suunnilta tulevaa tietoa, ja myös valmius toimia on kasvanut.

Suomalaisten ilmastoasenteissa tapahtunut muutos on monen samanaikaisen tekijän summa. Siihen ovat vaikuttaneet päättäjien kannanotot, aikaisempaa vakuuttavammat tutkimustulokset ja poikkeukselliset säät. Oma merkityksensä on ollut myös Ilmastomuutoksen viestintäohjelmalla ja kansaliskampanjalla.

Käytännönläheisiä hankkeita

Viestintäohjelmaa toteutettiin rahoittamalla eri kohderyhmille suunnattuja hankkeita. Ne kertoivat kunkin ryhmän omalla kielellä, millaisia vaikutuksia ilmastonmuutoksella on ja kuinka jokainen voi osallistua muutoksen hillintään.

Ensimmäisinä vuosina oman tietoannoksensa saivat ammattilaiset: esimerkiksi energia-, jäte- ja rakennusalan yritykset, maa- ja metsätalousryttäjät, kunnat ja muut alueelliset toimijat sekä toimittajat.

Nuoret ovat tulevaisuuden päättäjiä, joten erityisesti heidät haluttiin tavoittaa. Koulut ja opettajat olivatkin keskeinen kohderyhmä koko ohjelman ajan.

Kansalaiset tulivat toden teolla viestintäohjelman piiriin kesäkuussa 2006, jolloin alkoi ohjelman loppuhuipennus: yhdessä Euroopan komission kanssa toteutettu Tee muutos -kampanja.

”Ilmastomuutoksen viestintäohjelma yhdisti eri hallinnonaloja. Hyvä keskustelufoorumi oli ohjelman ohjausryhmä, jonka työskentelyyn osallistui sekä alan asiantuntijoita että viestintän ammattilaisia”, kertoo ohjausryhmään kuulunut Ilmastomuutoksen sopeutumistutkimusohjelman koordinaattori Pirkko Heikinheimo maa- ja metsätaloustieteiden tutkimuskeskuksesta.

”On ilahduttavaa, että suomalaisten valmius toimia on kasvanut ja myös tavallisen ihmisen pienillä teoilla nähdään jo olevan merkitystä”, sanoo Ilmastomuutoksen viestintäohjelman ohjausryhmän puheenjohtajana toiminut teollisuusneuvos Sirkka Viikamo kauppaja- ja teollisuusministeriöstä.

Kampanjalla hyvät lähtökohdat

Tee muutos -kampanjan tavoitteena oli tuoda ilmastonmuutos lähelle tavallista ihmistä – herättää kiinnostusta, lisätä tietoisuutta ja muuttaa asenteita.

Suomessa kampanjointi oli aktiivisempaa kuin useimmissa muissa EU-maissa, sillä Ilmastomuutoksen viestintäohjelma oli pohjustanut työtä: se oli luonut verkostoja, tietoa-aineistoja ja toimintamalleja, joita voitiin hyödyntää ja muunnella tarpeen mukaan.

EU:n mukanaolo antoi hyvän taustatuen ja uskottavuutta kansallisille toimille. Kampanjaan lähti mukaan yli 70 kumppania ja lähettilästä.

Paikallinen toiminta vaikuttaa

Taloustutkimuksella vuonna 2007 teetetty valtakunnallinen asennetutkimus kertoo, että useimmat suomalaiset oivalsivat kampanjan viestin ja pitivät sitä tärkeänä.

Parhaat huomioarvot sai radiomainos, jossa esiintyi yritysjohdaja Harry ”Hjallis” Harkimo. Ihmisten mielipiteet mainoksesta ja kautuiivat puolesta ja vastaan, mutta Harkimo huomattiin.

Aktiivinen hanketyö ja paikalliset tapahtumat olivat kuitenkin vaikuttavuudeltaan parhaita keinoja, uskovat kampanjan järjestäjät. Paikalliset toimijat kykenivät nostamaan esiin paikkakuntalaisille tuttuja ja tärkeitä asioita, jolloin myös paikallinen media kiinnostui aiheesta.

Kampanja onnistui parhaiten niillä paikkakunnilla, joilla oli jo valmiiksi olemassa vahva yhteistyöverkosto.

konkreettisesti ja koskettavasti

Tietoisuuden lisääntyminen muuttaa viestintätarpeita

Ihmiset tuntevat ilmastonmuutoksen hillinnän keinot nyt paremmin kuin vuosina 2004 ja 2002, jolloin tehtiin vastaavat asennetutkimukset.

Tänä päivänä entistä useampi tietää, että voisi hillitä muutosta esimerkiksi suosimalla joukkoliikennettä, lajittelemalla jätteitä ja kierrättämällä sekä säästämällä energiaa.

Myös valmius omien elämäntapojen muuttamiseen on kasvanut, joskin monia toimia pidetään vielä itselle vieraina tai vaikeina.

Kansalaisten kulutustottumuksissa ei tutkimuksen mukaan olekaan tapahtunut kovin suurta muutosta vuoteen 2004 verrattuna. Ilmastoasioita pidetään tärkeinä, mutta omat elämäntavat halutaan pitää ennallaan. Tekoja odotetaan muilta.

Verkosto säilyy

Viestintäohjelma päättyy, mutta ilmastoasiat eivät unohdu. Edessä on isoja uusia haasteita: päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi on tehtävä paljon työtä, ja viestintä kuuluu siihen olennaisena osana.

Tietoa ja neuvontaa tarvitsevat sekä yksityiset ihmiset että ammattilaiset. Olemassa olevia aineistoja on päivitettävä, mutta kokonaan uusille viestintähankkeillekin on tarvetta. Myös uudessa hallitusohjelmassa mainitaan ilmastoviestinnän jatkaminen.

Viestintäohjelman aikana syntyneiden toimijaverkostojen kautta tieto kulkee tulevaisuudessakin.

”Tällaisessa asiassa toimii suuruuden ekonomia. Mitä isompi joukko on mukana, sitä helpommin asian tärkeys ymmärretään”, toteavat Ilmastonmuutoksen viestintäohjelman ohjelmapäällikkönä toiminut Kirsti Kärkkäinen ja ohjelman taloushallinnosta kauppaja- ja teollisuusministeriössä vastannut ylitarkastaja Nina Broadstreet.

Euroopan komission ilmastokampanjaa koordinoineen Renita Bhaskarin mielestä on tärkeää, että sanoma säilyy samana, vaikka kieli vaihtuu. Bhaskar kiittää erityisesti maamme esimerkiksi ruohonjuuritason projekteja.

Ilmastonmuutoksen viestintäohjelma 2002–2007

- Ilmastonmuutoksen viestintäohjelma oli osa kansallisen ilmastostrategian toteutusta. Ohjelmalla pyrittiin lisäämään suomalaisten tietoisuutta ilmastonmuutoksesta sekä sen vaikutuksista ja hillitsemistä. Työ huipentui EU:n laajuiseen kansalaiskampanjaan.
- Ohjelmaa toteuttivat tiiviissä yhteistyössä kauppaja- ja teollisuusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö sekä Opetushallitus. Ohjelman käytännön toteutusta koordinoi Motiva Oy.
- Ohjelman kautta rahoitettiin yhteensä 62 hanketta. Kokonaisbudjetti oli noin 2,5 miljoonaa euroa.

Kymmeniä hankkeita,

Tietoa ja vinkkejä tavallisille ihmisille

Yksityiset ihmiset ja kotitaloudet voivat hillitä ilmastonmuutosta monin tavoin. Varsinkin energiankäyttöön, jäteasioihin ja liikkumiseen liittyvillä valinnoilla on vaikutusta. Asenteiden ja elämäntapojen muuttaminen vie kuitenkin aikansa: ihmiset tarvitsevat yleistietoa, käytännön neuvoja ja vinkkejä sekä kannustusta ja esikuvia.

Arjen teot vaikuttavat

Kodin energiaoppaaseen on koottu ”vesipeidoille ja muille energiatuhlureille” tietoa siitä, kuinka energiankäyttöä voi vähentää viihtyisyydestä ja mukavuudesta tinkimättä. Lämmitys, veden käyttö, kodinkoneet, valaistus – jokaiselle löytyy sopivia vinkkejä. Oppasta voi tiedustella energia-yhtiöiden asiakaspalvelupisteistä. Oppaan tekijät ovat Adato Energia Oy, Motiva Oy ja Työtehoseura.

• www.tts.fi/kodinenergiaopas

Martat tuottivat tietoisuutta arkipäivän valintojen vaikutuksesta ilmastonmuutokseen. Ilmastoasioihin perehtyneet Ilmastomartat antoivat myös käytännön neuvoja elämäntapojen muuttamiseen. Marttaliiton jäsenivuille koottiin Ilmasta iloa -opintokerhoaineisto.

• www.martat.fi

Asuminen ja ilmastonmuutos

Kiinteistöyhtiö VVO:n Pihapuhe-hankkeessa kerrottiin yhtiön asukkailla, isännöitsijöillä ja huoltoliikkeille asumisen vaikutuksista ilmastonmuutokseen. Keskustelupalsta Energiaesteri innoitti asukkaita pohtimaan muun muassa energia- ja jäteasioita.

• www.energiaesteri.fi, www.vvo.fi

Opastusta omakotitalojen lämmitykseen

Varsinais-Suomen Energiatoimisto järjesti alueensa omakotiasujille energiatietoja ja neuvontakäyntejä. Suomen Omakotiliiton kautta konsepti levisi koko Suomeen, 34 paikkakunnalle: tilaisuuksiin osallistui kaikkiaan 1 750 omakotitalojen energia-asioista kiinnostunutta.

• www.vsendergiatoimisto.fi, www.omakotiliitto.fi

Nuohousalan Keskusliitto ry puolestaan toteutti hankkeen, jossa nuohoojat opastivat asiakkaitaan tulisijojen käytössä ja puun varastoinnissa.

• www.nuohoojat.fi

Yleistä ilmastonmuutoksesta

Kansalaisjärjestöjen kokoama Ilmasto-verkkopalvelu antaa monipuolisen yleiskuvan ilmastonmuutoksesta.

• www.ilmasto.org

Tunnetuin viestintäohjelman rahoituksella tuotetuista ohjelmista on Talent Housen palkittu dokumenttielokuva Venus-teoria. Pasi Toiviaisen ohjaama elokuva kertoo ilmastonmuutoksesta sekä muutoksen vaikutuksista ja riskeistä.

Myös erityiskieliryhmiä muistettiin. Kuurojen Liitto ry:n tuottama puolen tunnin viittomakielinen videotietoisku lähetettiin kaikille liiton jäsenille kotiin.

• www.kl-deaf.fi

Roskajoukko viesti monin tavoin yleisötapahtumien jätehuollon järjestämisestä ja jätteiden lajittelun merkityksestä. Kohderyhminä olivat tapahtumien järjestäjät, jätevästäävät ja yleisö.

• www.roskajoukko.com

TEE MUUTOS -kampanja näkyi ja kuului

Kampanjan aikana järjestettiin yleisötilaisuuksia, tapahtumia, näyttelyitä ja koulutuksia.

Oli sanomalehti- ja radiomainoksia, isoja seinävaatteita, katubanderolleja sekä tarroja busseissa ja takseissa.

Kaupungit tempaisivat näyttävästi

Etenkin Turun, Tampereen, Kouvolan ja Jyväskylän toimijat kampanjoivat aktiivisesti. Lisäksi paikalliset Eurooppa-tiedotukset koordinoivat tai järjestivät itsenäisesti tilaisuuksia Lappeenrannassa, Joensuussa, Kokkolassa, Vaasassa, Oulussa ja Kajaanissa.

Espoo, Helsinki ja Vantaa puolestaan kokosivat yhteisen ilmastomuutosaiheisen näyttelyn.

satoja tietotuotteita

Uusia toimintamalleja kouluopetukseen

Nuoret ovat tulevaisuuden kuluttajia ja päättäjiä. He tarvitsevat monipuolista, kokonaisvaltaista tietoa elämäntapojen ja kulutustottumusten vaikutuksista ilmastoon. Haasteena on, kuinka saada nuoret kiinnostumaan ja aktivoitumaan.

Ilmari – ilmastotietoa kouluille

Nuorten Akatemian ja ympäristöjärjestöjen kouluttamat Ilmari-ilmastolähettiläät kiersivät yläkouluissa, lukioissa ja ammattioppilaitoksissa, pitivät tietoiskuja sekä aktivoivat nuoria ilmastoprojekteihin. Ilmastolähettiläiksi kouluttautui noin 140 nuorta. He tekivät yhteensä 800 kouluvierailua ja kohtasivat tunneilla yli 20 000 oppilasta. Tee muutos -kampanjan aikana kouluissa vieraili myös liikkumistapoihin erikoistuneita Liikkuva-lähettiläitä. Oppituntien tueksi tuotettu aineisto löytyy verkkopalvelusta.

• www.ilmasto.org

Näyttelyitä ja ohjelmia

Tiedekeskus Heureka Lämpeneekö ilmastomme -näyttely havainnollisti ilmastotutkimuksen nykyvaiheita ja erityisesti nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Skenaariomallit löytyvät Ilman muutosta -verkkokoulusta.

• www.tat.fi

FINBIO – Suomen Bioenergiayhdistys ry:n tuottamassa DVD-ohjelmasarjassa käsitellään bioenergian käytön vaikutuksia ilmastoon. Esillä ovat myös mahdollisuudet lisätä bioenergian käyttöä. DVD:tä jaettiin kouluihin ja alan toimijoille.

• www.finbio.fi

WWF:n Kansalainen, luonto ja ilmastonmuutos -julistee kertoo ilmastonmuutoksen vaikutuksista suomalaisen luontoon. Julisteseen on koottu myös toimia, joilla jokainen voi hillitä muutosta.

• www.wwf.fi

Toimintaa verkossa

Taloudellisen Tiedotustoimiston tuottama Ilman muutosta -verkkokoulu kertoo ilmastonmuutoksen vaikutuksista ihmisten jokapäiväiseen elämään, yrityksiin ja kansantalouteen. Kansalaisen kaasukertymä -mittarilla on helppo testata, kuinka omat kulutustottumukset vaikuttavat päästöihin.

• www.tat.fi

Opetusmateriaaleja, tehtäviä ja vinkkejä löytyy myös Suomen Ympäristökasvatuksen Seuran verkkopalvelusta.

• www.sykse.net

Turun ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen opiskelijat kokosivat kurssityönään Varsinais-Suomen ilmastotoimet Vihreä polku -verkkopalveluun. Vihreä polku kertoo ilmastonmuutoksesta ja sen hillitsemisestä uutisin ja haastatteluin, nuorten kielellä. Sivustolta löytyy myös tietoa siitä, kuinka kurssi toteutettiin.

• www.turkuamk.fi/ilmastonmuutos

Suomen ympäristökeskuksessa (SYKE) tehtiin medialukutaidon opas Eväitä ilmastokeskustelun pureskeluun. Sen avulla nuoren on helppo perehtyä aiheeseen uudella tavalla, kysymysten ja tehtävien avulla. Opas auttaa analysoimaan ilmastonmuutoskeskustelua. Aineisto löytyy SYKEN verkkosivuilta.

• www.ymparisto.fi

Koulut innolla mukana

Biologian ja maantieteen opettajien liitto ry (BMOL) ja Äidinkielen opettajien liitto ry (ÄOL) lähettivät kaikille Suomen yläkouluille ja lukioille ilmastomuutoksesta kertovaa aineistoa opetuksen tueksi.

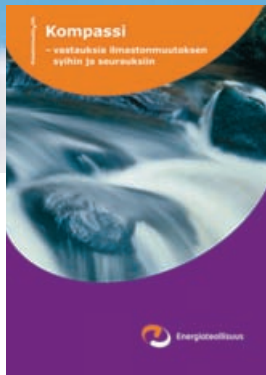
Aihe kiinnosti opettajia ja oppilaita. Sadat koulut lähtivät mukaan järjestäen teemapäivän tai -viikon tai käsitellen aihetta koko syyslukukauden ajan. Myös koulukilpailu sai suuren suosion, siihen osallistui noin sata koulua.

• www.ilmastonmuutos.bmol.fi

Lupauksiin kannustettiin

Ilmastolupauksia kerättiin korteilla ja viestintäohjelman verkkosivujen kautta. Lupauspankkiin kertyi noin 4 500 lupasta.

Käytännön tietoa ammattilaisille

Tiedotusvälineet ja toimittajat ovat avainasemassa, kun halutaan lisätä kansalaisten tietoisuutta ja muuttaa asenteita. Myös energia-, jäte- ja kuljetusalan ammattilaiset on tärkeää tavoittaa, samoin kuin maa- ja metsätalouden harjoittajat: he kaikki voivat hillitä ilmastonmuutosta omilla toimillaan. Asiakaspalvelutehtävissä työskentelevät ovat viestin välittäjiä, sillä he saavat yhä useammin vastata ilmastoaiheisiin kysymyksiin.

Koulutusta toimittajille

Ilmatieteen laitos järjesti vuonna 2006 Ilmastonmuutoksen viestintäohjelman tuella toimittajakoulutuksen, jonka tavoitteena oli auttaa toimittajia parantamaan ilmastokirjoittelun tasoa sekä helpottaa heidän yhteistyötään ilmastoasiantuntijoiden kanssa. Ilmastotietämystään parantamaan saapui noin 40 yleis-, talous-, tiede- ja ympäristötoimittajaa. Koulutusta järjestetään vuosittain.

• www.ilmatieteenlaitos.fi

Opastusta asiakaspalvelijoille

Energiateollisuus ry tuotti energiayritysten asiakaspalvelun tarpeisiin Kompassi-oppaan, johon on koottu asiantuntijoiden vastauksia asiakkaiden kysymyksiin. Oppaan lisäksi tehtiin kalvosarja. Adato Energia Oy tarjoaa energiayrityksille myös ilmastokoulutusta.

• www.energia.fi

Jätelaitosyhdistys ry puolestaan järjesti seminaareja ja koulutustilaisuuksia jäteneuvojille sekä muille alan viestijöille. Aiheesta tehtiin myös monipuolinen, tarinoita kertova verkkosivusto.

• www.jly.fi/ekoteho

Yritykset toimintaan ilmaston puolesta

Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry herätteli viestintäohjelman alkuvaiheessa rakennuttajia ja muita rakennusalan ammattilaisia hakemaan ilmastotietoa. Tee Muutos -kampanjassa RAKLI ja Suomen Kiinteistöliitto ry järjestivät Kestävät kiinteistöhoitotavat -seminaari-kiertueen. Seminaareihin osallistui kahdeksalla paikkakunnalla yhteensä yli 400 alan ammattilaista. Seminaarit olivat jatkoa VVO:n Pihapuhe-hankkeelle.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry kertoi kuljetuspalveluja tarjoaville yrityksille ja yritysten asiakkaille ilmastonmuutoksen yhteydestä tavarakuljetuksiin. Keskeisenä teemanä oli polttoainekulutuksen vähentäminen.

• www.skal.fi

Ekokumppanit Oy ja Moreenia kokosivat Tampereen seudun palveluyrityksiä, kuten suutareita, pyöräkorjaamoja, takseja ja konekorjaamoja mukaan ilmastonmuutoksen hillintään.

• www.ekokumppanit.fi

Oppaita maa- ja metsätalouselle

Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio järjestivät ilmastonmuutosaiheisia koulutustilaisuuksia eri puolilla Suomea, kohderyhminä metsäalan ammattilaiset ja metsänomistajat. Tapio tuotti esitteen sekä kattavan tietopaketin Metsä vastaa -verkkopalveluun.

• www.metsavastaa.net, www.skogsreflexen.net

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT) teki Viljelijä ja ilmastonmuutos -oppaan, joka esittelee keinoja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Opas lähetettiin kaikille maanviljelijöille.

• www.agronet.fi/ilmastonmuutos

Gaia Group Oy tuotti Kasvihuoneviljelijän energia- ja ilmastooppaan. Siinä kerrotaan, kuinka energiaa säästämällä ja uusiutuvia energialähteitä hyödyntämällä voidaan parantaa tuotannon kannattavuutta, vähentäen samalla hiilidioksidipäästöjä.

• www.puutarhaliitto.fi/neuvonta.html, ruotsinkielisenä.osp.agrolink.net

Ilmastoystävällisiä vaihtoehtoja

Kun ihminen kiinnostuu ilmastonmuutoksen hillinnästä, hän kaipaa yleistiedon sijaan vastauksia kysymyksiin, mitä vaihtoehtoja on olemassa ja miten käytännössä toimin.

Kestävää liikkumista

WSP LT-konsultit Oy kokosi www.kulku.info -verkkopalveluun tietoa erilaisista liikkumismuodoista, yksityisautoilun vaihtoehtoista ja ekologisesta autoilusta. Linkit julkisen liikenteen reitti- ja aikatauluoppaisiin helpottavat matkan suunnittelua. Sivusto on tarkoitettu pääkaupunkiseudun nuorille aikuisille ja erilaisista liikkumisvaihtoehtoista kiinnostuneille.

• www.kulku.info

Vihreää virtaa

Tampereen Maan ystävät ry kannusti kotitalouksia ja yrityksiä tutustumaan vihreään sähköön, ja myös ostamaan sitä. Vihreän sähkön valitseminen on Suomessa vielä vähäistä. Uudistetusta Vaihda virtaa -verkkopalvelusta löytyy tietoa, ja siellä käy myös palvelujen vertailu kätevästi.

• www.vaihdavirtaa.net

Puutuotteita

Metsäteollisuus ry ja Wood Focus julkaisivat puutuotteiden käytön ilmasto vaikutuksia käsittelevän aineistopakettin suomenkielisenä. Eurooppalainen puu -esitettä ja muuta esittelyaineistoa jaettiin kunnallisille päättäjille, viranomaisille ja rakentamisen ammattilaisille. Englanninkielisen alkuperäisaineiston olivat tehneet eurooppalaisen puuteollisuuden kattojärjestö CEI-Bois ja pohjoismainen NTC.

• www.puuinfo.fi, www.forestindustries.fi

Aurinkoöljyä

Öljyalan Palvelukeskus Oy tuotti aineistoa aurinkoenergian integroinnista öljylämmitykseen. Asentajille ja alan opiskelijoille järjestetyt koulutustilaisuudet olivat suosittuja; ne keräsivät paikalle parhaimmillaan useita kymmeniä uudesta lämmitysvaihtoehdosta kiinnostuneita.

• www.oil.fi

Ilmastonmuutoksen hillintä osaksi alueellista toimintaa

Kunnat ja muut alueelliset tahot tekevät ilmastoon vaikuttavia ratkaisuja etenkin sellaisilla toimialoilla kuin maankäyttö, energiahuolto, jätehuolto ja liikenne. Alueelliset toimijat ovat myös oivallisia tiedonvälittäjiä ja kannustajia: he tietävät, mitkä asiat ovat seudun asukkaille tuttuja ja tärkeitä.

Viestintää kunnille

Suomen Kuntaliitto tuotti kuntien luottamusmiehillä ja rakentajille esitteen haja-asutuksen vaikutuksista ilmastonmuutokseen. Yhteistyössä energiatoimistojen kanssa koottiin neuvontaverkosto, joka aktivoi kuntien luottamusmiehiä ja työntekijöitä. Kuntien hankinnoista vastaaville järjestettiin seminaari yhdessä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa.

• www.kuntaliitto.fi, www.sll.fi

Teknillisen korkeakoulun tuottama Ilmastonmuutos yhdyskuntasuunnittelussa -sivusto kertoo, kuinka ilmastonmuutos vaikuttaa yhdyskuntasuunnitteluun, millä keinoin kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää ja kuinka yhdyskuntarakentaminen voidaan sopeuttaa muuttuvaan ilmastoon.

• www.ilmastosuunnittelu.info

Jätevesiliikenteen anaerobinen käsittely ja biokaasun hyötykäyttö -esite kertoo jäteveden mädättämisessä syntyvän biokaasun tuotannon ja hyödyntämisen ilmasto vaikutuksista. Esillä ovat myös keinot biokaasun hyödyntämiseksi energiantuotannossa. Tietopakettin tuottivat Teknologikeskus Hermia Oy ja Sentre – Kestävien energiaratkaisujen keskus.

• www.hermia.fi, www.sentre.fi

Julkisilla töihin

Ekokumppanit Oy kampanjoi Tampereella sen puolesta, että kaupungin julkiset ja yksityiset työnantajat ottaisivat käyttöön työsuhdellipun. Nyt työsuhdellipuja tarjoavat työntekijöilleen Tampereen kaupunki sekä vajaat 20 pienempää yritystä ja yhteisöä.

• www.ekokumppanit.fi

Kaikki Ilmastonmuutoksen viestintäohjelman hankkeet löytyvät osoitteesta: www.ilmastonmuutos.info

 = aineistoa ruotsiksi

Ilmastonmuutoksen viestintäohjelma

Ohjelmapäällikkö Kirsti Kärkkäinen
Puh. 0400 511 618
kirsti.karkkainen@ilmastonmuutos.info

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Ylitarkastaja Nina Broadstreet
PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 1606 2103
nina.broadstreet@ktm.fi
www.ktm.fi

Motiva Oy

Viestintäjohtaja Päivi Laitila
Urho Kekkosenkatu 4-6 A
PL 489, 00101 Helsinki
Puh. 0424 281 212
paivi.laitila@motiva.fi
www.motiva.fi

www.ilmastonmuutos.info

SAMMUTA, KIERRÄTÄ, VELE. TEE MUUTOS SÄÄDÄ, SAMMUTA, KIERRÄTÄ